

Monostorpályi Község Önkormányzatának

Esélyegyenlőségi Programja és Terve

2012.

1. Bevezetés

Minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit sem lehet önkényesen megfosztani. Magyarország biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési és egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

A Magyarország az emberek fenti rendelkezések szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését törvényei által szigorúan büntetni rendeli, ugyanakkor a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti. Magyarország az esélyegyenlőséget a társadalom számára fontos értéknek tekinti. Segíti elérni azt a célt, hogy megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a jó minőségű szolgáltatások elérésére, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy az anyai helyzete.

Az egyenlő bánásmód elvének betartása az Európai Unió és a hazai társadalom elvárása is. Az Országgyűlés kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami feladat.

A Magyar Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire, továbbá az európai közösségi jog vívmányaira tekintettel az Országgyűlés megalkotta az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló, módosított 2003. évi CXXV. törvényt. Az Országgyűlés, az Alkotmány rendelkezéseire igazodva, e törvényben is elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen és hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára.

A törvény célja, hogy az élet az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítését.

A 2003. évi CXXV. törvény 63. §. (5) bekezdése értelmében a települési Önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programot fogadtat el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A helyi esélyegyenlőségi program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemét is.

Fentiek figyelembe vételével Monostorpályi Község Önkormányzata a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében megfogalmazta Esélyegyenlőségi Programját és Tevét. A jelen dokumentum csak az esélyegyenlőségi terv elkészítésére és tartalmára vonatkozó jogszabály, a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet azon részeit tartalmazza, amely Monostorpályira releváns.

2. Monostorpályi Község általános helyzetképe

2.1. Természeti, gazdasági környezet jellemzői

Monostorpályi és a szomszédos Hosszúpályi eredettörténete közös tőről fakad. Írásos emlékekben először 1219-ben szerepel a falu, 'Pauli de Nyr' néven, mivel Bihar megyének ezt a részét Nyírnek vagy nyíri kerületnek nevezték. A Monostorpályi név kialakulásához egy történet kapcsolódik. A hagyomány szerint, egykor ezen a helyen a Paulinus barátoknak volt itt kolostoruk. Így a kolostor rövidített latin nevéből – Monostorium Pauli – ered a falu neve.

Monostorpályi, Hajdú-Bihar megyében, Debrecennel határos, a megyeszékhelytől délkeleti irányban 20 km távolságra fekszik. Közigazgatási területe 4444 ha, lakosainak száma 2245 fő. A lakosság elöregedő, a 60 év felettek aránya 21,5 %. Átlagosan 2,345 fő lakik egy lakásban, az egyedül élők száma 193 fővel jelentős. Egy állandó lakosra jutó SZJA 60178 Ft, ami a kistérségi átlaggal egyezik, a régiós átlagnak csupán 57%-a, az országos átlagnak (167816,- Ft) pedig kevesebb mint 36%-a.

2.2. Társadalmi-demográfiai környezet

Az alábbi táblázat tartalmazza Monostorpályi Község állandó lakosságának alakulását.

	0-17	18-59	60-	Összesen
2004.	476	1225	521	2222
2005.	459	122	509	2220
2006.	447	1261	506	2214
2007.	439	1264	488	2191
2008.	431	1305	509	2245
2009.	449	1318	492	2259
2010.	375	1337	492	2204
2011.	382	1326	502	2210

A táblázat adataiból megállapítható, hogy a 18. év alattiak száma az elmúlt évig fokozatosan csökkent, míg a középkorú lakosság aránya jelentősen nőtt. A fiatalok gyerekvállalási hajlandósága az országos trenddel is összhangban az egyre nehezedő megélhetés és a munkalehetőségek hiánya miatt csökkent. 2011. évben a válság hatására a városi (többségében debreceni) elszegényedő családok Monostorpályiban könnyebben jutottak lakóingatlanhoz, így a közeljövőben egy bevándorlási folyamat megindulása is várható. Az időskorúak száma nagyjából állandó szinten stagnál. Együtt értelmezve a középkorú lakosság arányának növekedésével ez egyúttal azt is jelenti, hogy a középkorúak közül sokan már nem érik meg az öregkort, ami a magyar lakosság általánosan rossz egészségügyi helyzetére utalhat.

2.3. A hátrányos helyzetű csoportok jellemzői

2.3.1. A roma népesség helyzete

A legutóbbi népszámlálás adatai alapján Monostorpályiban tizenegy fő vallotta magát nemzetiséginek. Kisebbségi önkormányzat a településen nem működik.

2.3.2. A hátrányos vagy halmozottan hátrányos gyermekek helyzete

A Derecske-Létavértes Kistérség halmozottan hátrányos helyzetű besorolásba tartozik. Monostorpályiban jelenleg 23 család van halmozottan hátrányos helyzetüként bejelentve.

Számukra a község Önkormányzata, valamint a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat biztosítja azon feltételek meglétét, amelyek segíti a különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Különösen a gyermekjóléti és védőnői ellátás, valamint az egészségfejlesztési, szabadidős, szünidős programok tekintetében.

2.3.3. A nők helyzete

Az önkormányzat segíti a nők foglalkoztatási arányát növelni azzal, hogy keres számukra megfelelő munkahelyeket, foglalkoztatást elősegítő oktatást, képzést.

További segítségként a település szakemberei képzéseket, oktatásokat tartanak a jobb elhelyezkedés érdekében. Ezen kívül csoportos megbeszéléseket, foglalkozásokat alakított ki a község, amelyeken elsajátítható például az önéletrajzírás, valamint az interjúra való felkészülés is, természetesen sok más egyéb hasznos technika mellett.

2.3.4. Az időskorúak helyzete

Településünk lakossága 22,7 %-a idős korú. A nyugdíjasok között igen magas, legutóbbi számlálás szerint 187 az egyszemélyes háztartások száma. Ezen háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, az nagymértékben függ a társadalom, a helyi közösség nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított magatartástól. Az idősek helyzetét nehezíti, hogy a családok aktív tagjai távol vannak vagy a megélhetési gondok miatt több, mint nyolc órát dolgoznak, így kevés idő marad az idősek gondozására, a velük való együttlétre, törődésre.

Fentiek miatt egyre inkább nő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, ami jelentős kihívás elé állítja az Önkormányzatot. A településen régóta biztosított a szociális étkeztetés, melynek során az időseknek házhoz szállítjuk az ételt. A házi segítségnyújtás, és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is megoldott a településen, mindkettő ellátását térítésmentesen nyújtja az Önkormányzat. A község szociális szolgáltatásokat biztosító Gondozási Központja ezen kívül a nappali ellátást (idősek klubját) is működtet, valamint önként vállalt feladatként bentlakásos ellátást is nyújt 16 fő ellátott részére.

2.3.5. Csökkent munkaképességűek, fogyatékkal élők

Településünkön a fogyatékkal élők többsége mozgásszervi fogyatékos, de élnek köztük vakok és siketnémák is. A fogyatékoság hátterében több tényező bonyolult kölcsönhatása állhat, ilyenek lehetnek például a testi, pszichológiai, szociális, kulturális vagy örökletes tényezők.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű rokkantnyugdíj, járadék vagy segély. Ezen ellátások azonban számukra is szűkös megélhetést biztosítanak.

A tartós egészségügyi problémával, valamint a fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak. Sajnálatos módon az Önkormányzat nem tud a megváltozott munkaképességű emberek számára munkalehetőséget biztosítani.

2.4. Foglalkoztatási jellemzők

36,2 működő vállalkozás jut ezer főre, azonban ennek 72,3 %-a egyéni vállalkozás, és csupán 2,6%-a foglalkoztat 10 vagy több főt. Kereskedelmi vagy magán szálláshely nincs Monostorpályiban. A lakosság foglalkoztatottságára jellemző, hogy a községben kevés munkahelyet adó vállalkozás működik. Többségük a mezőgazdasághoz szorosan kötődő munkafolyamatokat végez, melyhez elsősorban alkalmi, idegymunkások segítségét veszi igénybe. Problémát jelent az, hogy idegymunkák a télen szünetelnek, azonban a háztartások kiadásai éppen ebben az időszakban a legmagasabbak.

Év	Nyilvántartott álláskereső	Egy évet meghaladó	Járadék	Segély	RSZS/RÁT	Munkaképes korú népesség	relatív mutató
2005.	93	20	17	4	43	1367	6,80%
2006.	101	20	31	6	27	1379	7,32%
2007.	124	23	22	12	30	1392	8,91%
2008.	121	49	19	12	33	1419	8,53%
2009.	151	39	25	26	38	1463	10,32%
2010.	184	45	21	23	36	1471	12,50%
2011.	196	42	28	27	39	1448	13,53%

Az elmúlt évek mutatóit elemezve elmondható, hogy a regisztrált munkanélküliek száma évről-évre emelkedik.

2.5. Intézményi infrastruktúra

Monostorpályi Község Önkormányzat általános iskolai közoktatási feladatait intézményi társulás útján a szomszédos Hosszúpályi, és Hajdúbajos településsel közösen látja el, melynek tagintézménye a településen található. Az intézményi társulás központja Hosszúpályi község. Az általános iskola 1-8 osztályig, illetve az óvoda is helyben működik. A Derecske-Létavértesi Kistérség Pedagógiai Szakszolgálattal való együttműködésnek köszönhetően az

iskolában és az óvodában, a gyógy-testnevelés valamint a logopédia feladatellátása is megoldott.

2.5.1. A közművelődés

Monostorpályiban az Önkormányzat az oktatási intézményeiben könyvtárszobát tart fenn. A könyvtár mellett, az egyházi és civil szervezetek is részt vállalnak a közművelődési feladatok ellátásában. Így elsősorban ezen intézményekhez kötődő kulturális rendezvények alakultak ki, amelyek immár hagyománnyá váltak a településen. Az említett intézmények sokszor nyújtanak segítséget a települési szintű események, rendezvények megszervezésében, valamint állami és helyi ünnepeink méltó megünneplésében.

2.5.2. Sport, egészséges életmód

Monostorpályiban nagy hagyománya van a sportnak, elsősorban a labdarúgás területén. Az Önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten megpróbálja támogatni ezen egyesületek, civil szervezetek működését, programjait.

2.5.3. A szociális védelmi rendszer jellemzői

Az Önkormányzat biztosítja a jogszabályban meghatározott, különböző típusú segélyeket, a meghatározott szükségletekhez igazodó támogatásokat. Ilyenek többek között az eseti szociális segély, a rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás (normatív és helyi), ápolási díj, temetési segély.

Ezen támogatásokat a Monostorpályi Polgármesteri Hivatalban lehet kérelmezni, ahol az ellátások igénybevételehez szükséges nyomtatványok beszerezhetők. A hivatal szociális ügyintézője fokozatosan figyelemmel kísérik a rászorulókat, segítséget nyújtanak az azt igénylőknek.

A helyi gyermekvédelmi rendszer feladatainak ellátását a Gondozási Központ részeként működő Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat szakemberi látják el.

2.7. Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások jellemzői

Életminőségünk fejlesztésének alapja az egészség megőrzése, ezért az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogat minden ezt célzó kezdeményezést. Monostorpályiban egy háziorvosi, két fogorvosi, továbbá egy védőnői körzet működik. A háziorvosi és a védőnői ellátás a településen elérhető. Fogorvosi ellátás Hosszúpályiban található. Az egészségügyi szakellátás pedig Debrecen városban érhető el.

Gondozási Központ Intézmény kiemelten kezeli az idősek segítségét, támogatását. A Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat a gyermekjóléti és családsegítő feladatokat látja el. Egyrészt segíti, kiegészíti a nevelési-oktatási intézmények munkáját, másrészt támogatja a családokat a különböző problémák megoldásában.

3. Az Esélyegyenlőségi Program célja

A település jellemzőit, valamint a 2003. évi CXXV. Törvény előírásait figyelembe véve, az Önkormányzati Esélyegyenlőségi Program célja a helyi viszonyokhoz igazodó, a hátrányos helyzetben élő Monostorpályi polgárokat segítő, támogató feladatok megszervezése, ütemezése, az eddig jól bevált, hagyományos tevékenységek megőrzésével és megtartásával.

Ezen belül rendkívül fontos:

- az összetartó, szolidáris, a hátrányos megkülönböztetéstől mentes helyi társadalom erősítése,
- az összehangolt együttműködés a foglalkoztatási, közoktatási, közművelődési, szociális, igazgatási, egészségügyi, területfejlesztési komplex tevékenységrendszerben a szubszidiaritás elvének figyelembevételével,
- az egyenlő bánásmód biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- a mindenkori jogszabályoknak megfelelő pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz, valamint a különböző közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.

4. A program célkitűzéseiből adódó feladatok

a) A feladat megnevezése: A hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása

A feladat leírása:

- az önkormányzat folyamatosan együttműködik a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Létavértesi Kirendeltségével a közhasznú és közcélú foglalkoztatás szervezésében.

Határidő: 2012. május hónaptól folyamatosan

b) A feladat megnevezése: A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése

A feladat leírása:

- az önkormányzati közintézmények akadálymentesítésének elindítása a jogszabályok és a helyi lehetőségek figyelembevételével, az intézményvezetők bevonásával, saját és pályázati források felhasználásával.

Határidő: 2014. december 31.

A feladat megnevezése: Az esélyegyenlőség szemléletét megeremtő és javító programok megvalósításának támogatása

A feladat leírása:

- a település polgárai számára ismertető anyagok, tájékoztatók kiadása, megjelentetése az önkormányzat honlapján, az intézmények hirdetőtábláin
- olyan programok, rendezvények támogatása, amelyek előmozdítják az Esélyegyenlőségi Program célcsoportjainak társadalmi integrációját
- tájékoztatás az esetleges jogsértésekkel szembeni fellépés lehetőségeiről
- pályázatok útján a fenn említett programok megvalósítása

Határidő: 2012. május hónaptól folyamatosan

c) A feladat megnevezése: Esélyegyenlőség biztosítása a közoktatásban

A feladat leírása:

- az önkormányzat kiemelt feladatként kezeli a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók diszkriminációmentes, szegregációmentes nevelésének és oktatásának megvalósítását

Határidő: 2012. május hónaptól folyamatosan

d) A feladat megnevezése: A hátrányos helyzetű csoportok információhoz való hozzájutásának elősegítése

A feladat leírása:

- az önkormányzat megpróbálja megteremteni az elektronikus ügyintézés lehetőségét,
- a település lakosait érintő információkat az önkormányzat honlapján megjelenteti, az internettel nem rendelkező polgárokat pedig az önkormányzat hirdetőtábláin valamint kiadványok útján tájékoztatja.

Határidő: 2012. május hónaptól folyamatosan

5. Az Esélyegyenlőségi Programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

5.1. A program érvényessége, hatálya

Jelen Esélyegyenlőségi Program visszavonásig érvényes. A program személyi és területi hatálya kiterjed az önkormányzat képviselő-testületére, a polgármesteri hivatalra, az önkormányzat illetve részvételével alakult társulások által helyben működtetett intézményekre, valamint a településen működő civil szervezetekre.

5.2. a program értékelése, felülvizsgálata

A programban megfogalmazott célok, és feladatok teljesítését a képviselő-testület két évente felülvizsgálja. A program teljes – minden fejezetére kiterjedő – értékelését a képviselő-testület 2014. április 30-ig végzi el.

5.3. A program módosítása

A jogszabályi változások, illetve indokolt változtatás esetén a program módosítására javaslatot tehet:

- a képviselő-testület bármely tagja,
- Monostorpályi közösség polgármestere és/vagy jegyzője,
- a képviselő-testület bizottságai,
- az intézmények alkalmazotti közösségei az intézményvezetők útján,
- a civil szervezetek a képviselőik útján.

A program módosítását a polgármesterhez írásban beterjesztett javaslattal lehet kérni. Az Esélyegyenlőségi Programot, illetve annak módosítását a képviselő-testület határozatban fogadja el. A programról, illetve a program módosításáról az intézményeket és a lakosságot a képviselő-testület által megbízott személy tájékoztatja.

5.4. A program nyilvánosságra hozatala

Monostorpályi község Esélyegyenlőségi Programja nyilvános. A község honlapján megtekinthető.

Az Esélyegyenlőségi Program papíralapú formátumban hozzáférhető a Monostorpályi Polgármesteri Hivatalban.

5.5. Legitimáció

Monostorpályi község Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját és tervét Monostorpályi Község Önkormányzat képviselőtestülete megtárgyalta és a ..... számú határozattal elfogadta.

Monostorpályi, 2012. ....

.....

Szabó József

Polgármester